కళ కోసం

చంద్రుపట్ల రామారావు

కళాప్రపంచంలో విరుచుకుపడి కొన్ని ఉరకలువేసి గమ్యస్థానానికి చేరుకొన్నాడు జయరాం. అందుకు కావలసిన అర్హతలన్నీ ముందుగానే అవగాహన చేసుకొన్నాడు. ఒక్కసారిగా రొమ్ము విరుచుకొని బయటపడేసరికి లంబాడోళ్ళలాగా వాళ్ళింటి వాళ్ళే బయలుదేరి బొమ్మలు బనాయించి కళ్ళలమీద పైకెత్తేశారు జయరాంని. "భారతీయ చిత్రకళ—భారతీయ చిత్రకళ" అంటూ కళాప్రపంచ ప్రశస్తిని ముక్కుపట్టుకొని పూర్వాన్ని కాంచని విమర్శకులలో, నిత్యం కొట్టుకొనే ఉన్న ఏ ఒకటి రెండు పత్రికలలో తప్ప యావదాంధ్ర దేశమూ బ్రహ్మరథం పట్టించేసే అనాలి అతన్ని. వలదిద్దుక్కలా అతని యశోఘంటికలు ఘల్లున మ్రోగిపోయాయి. అతను చిత్రించేది భారతీయ సంప్రదాయానికి విరుద్ధమని గానీ, భావలావణ్యం లేక వాస్తవ వస్తువు అనుకరణ మాత్రమే అని గానీ ఎవరయినా సాహసించి అన్నారా, రైంయిమని గాలిదుమారాలూ, వడగండ్ల వానలూ తప్ప ఇంతకీ అతి వాగ్వివాదంలో ఏమీ, పేరూ ఎవరు కొత్త సంపాదం చేశారు అని అంతా ప్రశ్నించేవారే. అదే అతని గొప్పతనానికి తార్కాణం. ఏ పత్రికలో చూసినా అతని బొమ్మలే. విమర్శనాత్మక ఎక్కువగాగల పడుచువాళ్ళ రక్తాన్ని పొంగించి కళాసామ్రాజ్యానికి పట్టం గట్టించుకొన్న జయరాం బొమ్మలు పత్రికలపైనా తప్పికల బొమ్మలసంటల ప్రతిబింబాలేనని చాటుచాటున అనుకొనేవారూ లేకపోలేదు. ఇది ఉపోద్ఘాతం. సరే, అసలు కథ ఏమిటూ!

పదిరోజుల క్రితం జయరాం భార్య రమ పుట్టింటికి వెళ్ళి తిరిగి వచ్చేటప్పుడు నెలరోజులపాటు ఉంచుకొని పంపిస్తానని చెల్లెల్ని వెంటపెట్టుకొని వచ్చింది. మీనాక్షి ఇంకా అవివాహిత. అప్పుడే మన్మథుడు మెరుగులుదిద్దిన నవయౌవన.

జయరాం హృదయంలో అతనికి తెలియని ఓ మార్పు వచ్చింది. మీనాక్షి వచ్చినప్పట్నుంచీ, అతనికి మీనాక్షి పైగల ముద్దు, ప్రేమ చివరకి చెప్పరాని మోహంగా పరిణమించి, క్రమక్రమంగా అతని మనసును గిలకొట్టడం మొదలుపెట్టింది.

అసలు చిన్నప్పట్నుంచీ మీనాక్షికి జయరాం అంటే ఎరవు ఏమీ లేదు. జయరాం కూడా ఆమెతో వేళాకోళా లాడుతూ ఉండేవాడు. మధ్యమధ్య మీనాక్షి రూపాన్ని చిత్రించి ఆమెను సంతోష పెట్టేవాడు. బొమ్మల్లో తనరూపాన్ని అచ్చంగా వ్రాసేశాడే అని ఎంతో ఆశ్చర్యపడేది. తాను రమణీయమూర్తిగా వ్రాయాలని ఎన్నిరకాలు పడ్డా సాధ్యపడేదికాదు. అలాంటిది చూస్తూచూస్తూ ఉండగా తన ఆకారాన్ని ఇట్టే వ్రాశాడు బావ అని ఆశ్చర్యపడిపోయేది. తనబొమ్మ చూసుకొని ఆనందంతో మైమరచి పోయేది. అప్పటినుంచి కోటా అతన్ని తనరూపు వ్రాయమని బలవంతపెట్టడం, అతను రకరకాలుగా ఆమెను చిత్రించి ఏదో చేరుకొనేలోపలే కానిక సమర్పించడం మామూలైంది. అతని కళా వైదగ్ధ్యం నానాటికీ మిక్కిలి ముట్టిపోతోందని అందరూ ప్రశంసలు కురిపించడం మొదలుపెట్టారు. ఇలా జయరాం మీనాక్షి సౌందర్యాన్ని సాధనంగా చేసుకొని కళాలక్ష్మిని ఆరాధించి సఫలుడయ్యాడు. మీనాక్షి సౌందర్యదర్శనం లేకని అతని పాతరచనలన్నీ ఇప్పుడు వెలవెలగా కనిపిస్తున్నాయి. నానాటికీ మీనాక్షి లేకపోయింతా అతనికి యశస్సు లేదు. ఇలా లేలింది.

సుందరముఖం—చారడేసికళ్ళు-మల్లెపువ్వులాంటి కోనదేరిన ముక్కు-'స్నోరు'-సుందరములు వక్షోజాలు-సన్నని నడుం-చెప్పనిపరుదు-అరటిబోదెల్లాంటి తొడలు-చేపలబోలిన పిక్కలు-పద్మాల్ని దలపించే అంఘ్రులు- ఓహ్, మీనాక్షి అవతారమెత్తిన కళాధిష్ఠాన దేవతగా భావించుకొని తన్మయుడైపోయాడు జయరాం. ఆమె లావణ్యాన్ని, సౌకుమార్యాన్ని, విశేషించి ఆమె అవయవ సౌష్ఠవాన్ని పరీక్షగా చూసి, కళ్ళతో ఆమె సౌందర్యాన్నంతటినీ త్రాగేసేవాడు. క్రమేణా అతనిలో ఓ విపరీతమైన పరివర్తనకూడా కలిగి పోవడంలో ఆశ్చర్యమేముంది! అది ఆమె సౌందర్యాన్ని స్వయంగా అనుభవించాలనే తీవ్రదాహమే. మీనాక్షి ఇంకా పల్లెటూరిపిల్లగని అమాయికబాలికే. కాని, జయరాం మాత్రం అవకాశం చిక్కినప్పుడల్లా మాటల్లో, మాటల్లో తన ప్రేమను ప్రకటించకుండా ఉండలేక పోయేవాడు.

ఓరోజున సాయంసంధ్యాశోభను చిత్రంలో ప్రతిఫలింప చేయాలని పెన్సిలు, కాగితం తీసుకొని డాబామీద కూర్చున్నాడు

జయరాం. తనకు నచ్చినవిధంగా నీలమేఘాలన్నీ ఓచోట కూడుకొనేవరకూ, సంధ్యారాగం తెల్లమబ్బుల దొంతర్లలో చేరుకొనేవరకూ కనిపెట్టుకొని చూస్తున్నాడు. ఇంతట్లో యాదాలాపంగా క్రిందికి దొడ్డివైపుకు చూచేసరికి రమణీయమైన దృశ్యమొకటి కనిపించి అతని మనస్సు నాహరించింది. ఆదృశ్యం మరేమీకాదు. నూతిదగ్గర మీనాక్షి స్నానం చేస్తోంది. చీరపూర్వరంగు సన్నచీర తడిసి శరీరాన్ని అంటిపెట్టుకుపోయి ఛాయపటుపు వలదుకొన్నట్టుగా ఉంది. యౌవనోద్రేకంతో మిసమిసలాడిపోతున్న ఆమె శరీరంలోని ఉన్నతభాగాలు స్ఫుటంగా పైకి కనిపిస్తూ సంజెనీరెండలో పసిడి కాంతుల్లో మిలమిలలాడుతున్నాయి. ప్రకృతిచిత్రం వ్రాయాలని కూర్చున్న జయరాందృష్టి ఒక్కసారిగా మారిపోయింది. గబగబా క్రిందికి దిగి మీనాక్షిదగ్గరకు చేరుకున్నాడు. మీనాక్షి ఇతన్ని చూచి కొంచెం సిగ్గుపడింది. "మీనం, తడిబట్టవిప్పకుండా అలాగే ఉండు. నీబొమ్మవ్రాస్తాను" అన్నాడు. "ఇప్పుడుకాదు." అంది మీనాక్షి. "ఇప్పుడే వ్రాయాలి. ఇక్కడ నుంచోడానికి సందియంగా ఉంటే గదిలోకి పదు." అంటూ బలవంతపెట్టాడు. తాను అడిగినప్పుడల్లా తనమాట తీసివెయ్యకుండా అతను వ్రాస్తున్నప్పుడు అతను కోరినప్పుడు తాను అంగీకరించకపోవడం భావ్యంకాదనుకొంది. పరేవని లేతనవ్వు మనుబుగ్గలమీద చిందులాడగా అతనివెనుక నడిచింది.

నల్లని శిరముందు జుట్టులో పూలు పెట్టుకొంటూ నిలబడమన్నాడు మీనాక్షిని. అర్థంగిమంలో ముందుకు ఉబికే ఆమె రొమ్ముల అందాన్ని తడిబట్టలోంచి తనివితీరా చూడాలనే అతని కాంక్ష. మీనాక్షికి ఈమాయ ఏమీ తెలియదు. ప్రక్కనుంచి వెలుతురు ఆమెమీద పడేటట్టు అద్దాలకిటికీ తెరచి ఎదురుగా కూర్చుని బొమ్మగీయడానికి మొదలుపెట్టాడు. మీనాక్షిమీదకు వ్రాలిన చూపులు వెనక్కు మళ్లడంలేదు. మల్లినా, పెన్సిలు తన ఇష్టం చొప్పున నడవడంలేదు. ఎంత ప్రయత్నించినా ఒక్క గీతయినా సరిగా రావడంలేదు. మనస్సులో సంకల్ప వికల్పాలు [illegible] ముఖాలుగా విజృంభిస్తున్నాయి. అలాగే ఆసౌందర్య[illegible]

"ఈపోజు చాలాబాగుంది." అన్నాడు.

వైపు విస్తుపోయి చూస్తూకూర్చున్నాడు. కొంతసేపటికి "అబ్బా"అని [illegible] విరుచుకొంది మీనాక్షి. జయరాం కాగితం క్రిందపడేసి చేరువగాఉన్న [illegible] మొఖం తుడుచుకొని ఒక్కసిగరెట్టు విడిచాడు. నెమ్మదిగా గొంతుక పె[...]లించుకొంటూ "ఈపోజు చాలా[...]గుంది." అన్నాడు.

"అయిందా?"

"కాలేదు."

"ఎంతసేపు ఇంకా? చలికేస్తో[...] నడుం లాగుతోంది కూడాను."

జయరాంకి ముచ్చెమటలుపోశాయి[...] ఒణుకుతున్న కంఠంతో "వ్రాయలే[...] మీనం" అన్నాడు సన్నగొలుసున[...]

"ఏం? అలావున్నావేమిటి?"

"ఎలాగో ఉంది."

"అంటే?"

"అంటే అంతే."

"అదేమిటి బావా! ఇందా[...] ఉత్సాహమంతా ఏమైపోయి[...]దిప్పుడు?"

"నాకు తెలుసుకాని చెప్పలే[...]"

"అదేమిటి?"

"నువ్వేమంటావో నని."

"బలేబాగుంది. నేనేమంటాను? ఎందుకంటాను?"

"అంటావులే."

"నీకేమన్నా పిచ్చా? బొమ్మ వ్రాయమందుకు నేను చిన్న బుచ్చుకుంటావని ముందుగానే ముందరికాళ్ళకు బంధాలేస్తున్నావు."

"అదికాదు. నువ్వు కోప్పడనంటే చెబుతా."

"ఎందుకు కోప్పడతానూ అసలు. చెప్పరాదా."

"నువ్వు ఉత్తఅమాయికవు సుమా మీనం."

"ఏం?"

జయరాం హృదయం చింపుకొని తనమనస్సు పొందుతూన్న ఆరాటాన్నంతటినీ దీనంగా ఏకరువు పెట్టాడు. మీనాక్షి కేలాగో అనిపించింది. ఆమెరెండుచేతులూ పట్టుకొని ప్రణయభిక్ష పెట్టుమని ప్రాధేయపడ్డాడు. ఆమెను ప్రేమపుష్పాలతో అభిషేకించి తనహృదయ సామ్రాజ్యానికి పట్టంకడతానని చెమ్మగిలిన నయనాలతో, రాగ కలిత హృదయంతో చెప్పుకొన్నాడు. మీనాక్షి కేమీ తెలియలేదు. ఇంతవరకు ప్రణయమంటే ఏమిటో ఎరుగదు. ఇతని ప్రసంగం ఆమె కేమీ అర్థం కాలేదు. కాని, అతన్ని చూచి జాలిపడింది.

"ఏమంటావు" అని జయరాం హఠాత్తుగా ఆమెను గుండెల కదుముకొన్నాడు. ఆమె నిలువునా చలించిపోయింది. దొండపండు లాంటి ఆమె పెదవి మునిపళ్ళతో నొక్కి ఊ[illegible] గాలిపీలుకొని, ఆమెఅర[illegible] పొంగు అణగేటట్టుగా శక్తికొద్దీ కౌగిల్లో నలిపేశాడు. మీనాక్షికి పాదాల క్రింద భూమి కదిలినట్టయింది. నిమిషాలకొద్దీ అతని కౌగిలిలో చైతన్యం లేకుండా అలా ఉండిపోయింది.

మొదట్లో అతనిమీద తనకున్న గౌరవ మర్యాదలే, మొగమాటానికి తనకి[illegible] అతని ఇష్టంచొప్పున నప్పగించి[illegible]కొంది. కాని, ఆమెకు తెలియకుండా [illegible] ఆ సమయంలో ఆమెలో ప్రవేశించిందనీ, అది క్రమంగా పరవరానికి ప్రాకిపోయిందనీ తర్వాత తెలుసుకొంది. ఆ నాటి నుంచీ ఆమెలో విచిత్రమైన మార్పు కనబడటం ప్రారంభించింది. ఆమె నేత్రాల్లో యౌవనవాంఛ, శృంగారచిహ్నాలు, ప్రణయపిపాస గోచరిస్తున్నాయి. ముఖ పటి మూర్ధ్యానికి నవీనమైన లజ్జ మెరుగులు పెడుతోంది. పురుషుని స్పర్శ జ్ఞప్తికి వచ్చినప్పుడల్లా మేన పులకలు జనిస్తున్నాయి. అలాంటి వెచ్చని కౌగిలింతకోసం, తన్మయమైన అమృతపానసౌఖ్యంకోసం ఆమె కన్నెమనసు ఉరకలువేయడం మొదలుపెట్టింది. మీనాక్షిలో కలిగిన ఈమార్పును చూచి రమణ చకితఅయింది. వయస్సుతోపాటు ఆమెలో మధురభావనలు పెరుగుతున్నాయని ఊహించి ఊరుకొంది.

కాని, తెరవెనుక జరిగిన ఈప్రణయనాటకం కొంత చూచాయగా తెలిసింది రమణికి. ఓకోజున చెల్లెలికి జనవేస్తూ మృదువుగా చిన్న ఉపన్యాసం ఇచ్చింది, ఇలాంటిచర్యలవల్ల కన్యలజీవితం ఎంత అధోగతిపాలవుతుందో నిరూపిస్తూ. మొదట్లో మొదట్లో తన రహస్యం తెలుసుకొన్నందుకు రమణమీద కోపంకలిగినా, వెంటనే తేరుకొని తనలో తాను చాలా పశ్చాత్తాపపడింది మీనాక్షి. తన అక్కగారి ప్రణయధనాన్ని తానే దోచుకోడానికి ప్రయత్నించడం ఎంతటి ద్రోహం అనుకొంది. పైగా, తనజీవితం ఎంతదుఃఖభాజనం కావలసి వుందోనని భయపడింది. ఎప్పటికి తాను జయరాంకి అర్థాంగికావడం కలచరాని మాటగదా. అలాంటప్పుడు తానే తన పరీక్ష్యా స్నందుకు

"ఏమండీ, మీ కిది భావ్యంగా ఉందా?"

ధంగపడుమకోవాలి. ఇలా యోచిస్తూ ఆరాత్రంతా దుఃఖిస్తూనే ఉంది. జయరాంవ్యక్తితో అపవిత్ర మైపోయిన తనదేహం తనకే రోతగా తోచింది.

ఇక, జయరాం పట్టరానిఆవేశంతో, కైపుతో తనలోతాను తికమకలు పడిపోతున్నాడు. పరస్త్రీని, అందులోనూ అవివాహితను అవినీతికరంగా వాంఛించి ఆమె బ్రతుకును పాడుచేయడానికి చూస్తున్నాననే యోచనేలేదతనికి. నిర్మలమైన ఆమె ప్రణయమధువు, ముఖ్యంగా ఆమె అంగసంపద తనకోసమే, తన అనుభవంకోసమే, తన ఆనందంకోసమే, తన కళారాధనకోసమేనని అతనిభావం. కాని, రమణ ఆదిలోనే తన ప్రణయనాటకపు తుదటెరంగంలోనే సున్నితంగా వల్ల తెరదించేసి అంతా అభాసుచేసేసిందని గ్రహించి తనలో తాను కుమిలికుమిలిపోయాడు. ఆగ్రహంతో మండిపోయాడు. రమణ అతనిపట్ల సంపూర్ణ కరకరలాడిపోయింది. కానైతే బహిరంగంగా ఆమెను ధిక్కరించి తన వాంఛితాన్ని నెరవేర్చుకోగలిగిన ధైర్యం, సాహసం అతనికిలేదు. కారణం అతని ఆశయానికి ధర్మబలం లేకపోవడమే కాబోలు.

రోజులు గడచిపోతున్నాయి. మీనాక్షి ఎప్పుడూ రమణ వెంటే తిరుగుతోంది. ఒక్కసారైనా తనతో ఏకాంత సమావేశానికి సందియడంలేదు జయరాంకి. పైగా, పుట్టింటికి వెళ్లిపోతానని తొందరచేయడం సాగించింది. జయరాం కేమీ పాలుపోవడంలేదు. రమణను ప్రతిఘటించలేడు. మీనాక్షిని పరిపాలించలేడు. పోనీ, మనస్సునైనా ఉండబట్టుకోలేడు. ఇలా వ్యథపడిపోతున్నాడు. కళారాధన విలిచిపోయింది. అతని తూలికాసన్యాసానికి లోకం విభ్రమంతో ప్రశ్నిస్తోంది. నిద్రాహారాలులేక అతనిమొగం నిస్తేజమైపోయింది. శరీరం కృశిస్తోంది. క్రమేణా జెంగ వ్యాధిలోకి దిగింది. జయరాం మంచంపట్టేశాడు. రమణ హఠాత్తుగా కలిగిన ఇతని స్థితికి చాలా బెంగపెట్టుకొంది. ఉపచారాలుచేస్తోంది ఒక్క నిముషమైనా అతన్ని వొదలకుండా. ఎప్పుడైనా మీనాక్షి కంటపడితే జయరాం మొగంపెట్టుకొని కళ్లలో నీళ్లు తొణుకులాడగా ఆమెవైపు జాలిగా చూస్తున్నాడు. ఏమన్నా, ఏమీ పలుకడు. తనకీ మరణ సమయం ఆసన్నమైనదని చెప్పేవాడు భార్యతో. రమణ ఎంతలాలించినా మంచు పలుకడం లేదు. తన హృదయంలో ఉన్న కళ పాన్ని ఛాలనంచేసుకోవడం లేదు. రమణ కళ్లనీరుకారుస్తూ జయరాం పాదాలమీదపడి అతని బెంగకు కారణం చెప్పమని వేడుకొంది. మీద ఒట్టుపెట్టుకొంది. చివరకి అతికష్టంమీద తన కోరికను బయటపెట్టాడు జయరాం. రమణ అనేకవిధాలుగా నచ్చచెప్పి చూసింది అతనికోరిక సరియైనదికాదని. అతను సనేమిరా అని పట్టు వొదలలేదు. అతన్ని ఎలాగైనా బ్రతికించుకోవలసిన బాధ్యత రమణదే. ఆమె వెంటనే లేచివెళ్లి మీనాక్షిని అంగీకరింపజేసి ఆమెను తీసుకొచ్చింది. మీనాక్షిని తనతో లీనంచేస్తానని రమణ సముదాయింపజేయగానే జయరాం ఔషధం పుచ్చుకొన్నాడు. తన కోసం ఆమెచూపిన త్యాగానికి, ఉదారతకు జయరాం కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా ఆమెను ప్రశంసించాడు. మీనాక్షి కన్నీటిబిందువులతో లేనవ్వు తళుకుచూపింది. రమణ అడిగింది మందహాసంచేస్తూ జయరాంని "ఏమండీ, మీకిది భాగ్యంగా ఉందా?"

"నాకోసమూ ఏమిటి? కళకోసం" అన్నాడు జయరాం కళ్లలో ప్రహర్షనం కాన్ని వ్యక్తీకరిస్తూ.

జయరాంగారి బొమ్మలు నూతనమార్గం త్రొక్కి జగాన్ని ఆనందింపజేస్తాయని పత్రికలో ఒకవిలేఖరి వ్రాశాడు. సరే, చూడాలి